

Zij vechten wél nog voor het klimaat

De klimaatverandering lijkt wereldwijd wat van de politieke agenda verdwenen. Toch voeren tienduizenden Vlaamse scholieren van 180 scholen een week lang actie om de problematiek onder de aandacht te brengen, met #iktrekhetmijnaan.

SITA VANDENBERGHE EN CHLOË STYLEMANS

BRIEK (17)

"Per jaar vijf keer het vliegtuig op? Dat kan niet"

"Ik ga vaak joggen en elk rondje neem ik een zak mee om vuil te rapen." Briek van Lint (17) studeert Latijn-moderne talen in Sint-Victor Turnhout. Op school kennen ze hem als 'degenie die zich inzet voor de natuur'. Als kind ging hij vuil rapen met zijn grootvader. "Dankzij hem hangt er in onze garage een vuilzak in het zicht, zodat we die tijdens een wandeling niet vergeeten mee te nemen. Het is geen moeite en doet toch veel." Daar herinnert Briek zijn vrienden ook aan. "Als iemand voor de vijfde keer het vliegtuig naar Spanje neemt, zeg ik dat zo iets niet nodig is. Zelf nam ik nog nooit een vliegtuig en kampeer ik tijdens de zomers in Frankrijk. We moeten weer leren genieten van kleine dingen, want we lopen tegen de grenzen van de natuur aan."

Briek maakt zich daar zorgen om. "De laatste verkiezingen lag de focus op thema's zoals migratie of onderwijs. Maar als het op onze planeten niet meer leefbaar is, hebben die thema's minder zin. Als ik ooit in de politiek zit, zou ik meer aandacht schenken aan het milieu."

Daarvoor kijkt Briek op naar mensen zoals Anuna De Wever. "Ze wijst ons erop dat we welverdiende maatschappij niet genoeg gedaan hebben. We hebben mensen nodig die ergens voor opkomen. Ik probeer dat zelf door buurtacties te steunen, zoals tuintjes groener maken. Door elke dag met de fiets naar school te komen. En door altijd en overal afval te rapen."

MARGOT (13)

"Als ik bekend ben, zal ik mijn stem gebruiken"

Margot De Weert (13) van het Sint-Martinusinstituut in Kockelare studeert maatschappij en welzijn in het tweede middelbaar. "Mijn mama geeft op onze school les over het milieu. Zij is mijn inspiratie. Door kinderen iets bij te leren over de gevolgen van ons gedrag op het klimaat, verlegt ze een steen. Leerlingen zullen meer zorg dragen voor onze planeet en het beter snappen." Uit die lessen blijven beelden bij van een zee vol plastic, zegt Margot. "Die beelden vond ik echt zwaar. Hoe al die dieren kunnen stikken in wat achterblijft in de oceaan. Ik gooi altijd alles in de vuilnisbak en heb thuis goed leren sorteren."

Margot werd zich bewust van het klimaat door de lessen op school en door nieuws. "Dat volg ik via de televisie of Instagram. Het lijkt soms of de wereld vergaat en daar ben ik wel bang voor. Het lijkt soms of de wereld vergaat en daar ben ik wel bang voor. Het lijkt soms of de wereld vergaat en daar ben ik wel bang voor."

Daarvoor kijkt Briek op naar mensen zoals Anuna De Wever. "Ze wijst ons erop dat we welverdiende maatschappij niet genoeg gedaan hebben. We hebben mensen nodig die ergens voor opkomen. Ik probeer dat zelf door buurtacties te steunen, zoals tuintjes groener maken. Door elke dag met de fiets naar school te komen. En door altijd en overal afval te rapen."

SIEBE (12)

"De zomer is nat, de winter warm"

Siebe Renier (12) van de Tangram-school in Vilvoorde is een trots lid van de MOS-brigade, een schoolwerkgroep gericht op het milieu. "Wij maken de posters die in de school hangen. Ik vind het interessant om via posters en foto's te tonen dat het klimaat een belangrijk thema is. Op mijn oude school deden we veel minder rond dat thema, nu ben ik meer zelf meer bewust van." Die bewustwording

komt niet enkel door de initiatieven waar Siebe aan meewerkt op school. "Ik merk in België ook gevolgen van de opwarming van de aarde. Toen ik jonger was, hadden we een warme zomer en een koude winter. Nu merk ik steeds meer dat het tijdens de zomer vooral regent. De zomer is nat en de winter is warm, dat is veel veranderd en daar ben ik wel mee bezig."

Via het nieuws komt hij ook

veel te weten: "Thuis zie ik vaak verhalen over het milieu op het nieuws, bijvoorbeeld over de Noordpool, daar praat ik dan over met mijn ouders. We proberen ook zelf dingen te doen die beter zijn voor het klimaat. Ons huis staat vol met planten en we hebben zonnepanelen om groene energie op te wekken. Dat we ons best doen om de natuur te helpen, geeft me een goed gevoel."

JULIETTE (16)

"Sorteren wordt nog vaak fout gedaan"

Juliette Van Voorde (16) zit op internaat in het Sint-Jozefscollege in Aalst. "Vanmiddag verkochten we chocomelk op school. Het geld gaat naar nieuwe planten op de speelplaats. Het is moeilijk om medeleerlingen te motiveren, al hebben we dit jaar wel een goede groep." Mee in de actiegroep zitten Roos en Eline. "Sommige klasgenoten laten het licht aan. Dat is iets klein, maar dat maakt toch een verschil", zeggen ze. "We denken altijd dat we niet extreem veel kunnen doen, terwijl het net die kleine dingen zijn die helpen."

Zoals sorteren. "Dat wordt op school nog vaak fout gedaan. Mensen staan er niet bij stil dat zo iets zorgt voor fouten in het verwerkingsysteem. Daarom hing ik briefjes op die uitleggen hoe het moet", zegt Juliette. Ze vindt het belangrijk dat jongeren aan de alarmbel trekken.

"Want op den duur wordt de planeet niet langer leefbaar. Ik zal altijd kartonnen rietjes gebruiken. Als ik in de winkel de keuze heb, kies ik voor een plantaardig product. Voor mij is dat zelfs een extra push om iets te kopen." Juliette is niet per se kwaad op wie niet in actie schiet. "Maar ik denk wel vaak: dit kan beter. Achter natuurrampen schuilt heel wat leed. Mensen verliezen hun huizen. Voor hen trek ik met plezier een extra tuit aan zodat de verwarming lager kan."

NOOR (17)

"Lessen missen is niet de oplossing"

Milieu en klimaat zijn grote maatschappelijke thema's voor Noor Meireleire (17) van de Sint-Maarten Bovenschool in Beveren. Naast de actie #iktrekhetmijnaan op school is Noor ook thuis doelbewust bezig met het klimaat. "Ik eet vooral vegetarisch, dat doe ik samen met mijn zus. We merken dat er veel water nodig is om vlees te produceren. Ik vind het belangrijk om daarmee bezig te zijn en daar rekening mee te houden."

Ook het vliegtuig nemen is verleden tijd voor de tiener. "Er zijn betere en duurzamere opties om te reizen. We gaan altijd met de elektrische auto om minder uit te stoten. Wij zijn met zes thuis, dus dat vermindert de uitstoot zeker."

#iktrekhetmijnaan is volgens Noor een goede manier om op school te spreken over het klimaat. "Wat Greta Thunberg deed met de marsen vind ik indrukwekkend, zeker op zo'n jonge leeftijd. Toch denk ik dat er betere manieren zijn om over het klimaat te praten. Lessen missen is niet de oplossing, we moeten er net met de school een deel van uitmaken. Kleine aanpassingen, zoals de verwarming op school verlagen, kunnen een grote impact hebben."

ELEONORA (13)

"Sommige leerlingen zetten zich minder in"

"Op school doen we mee aan verschillende goede acties. De meeste deed ik uit mezelf al", zegt Eleonora Van de Voorde (13). "Ik eet thuis bijna geen vlees, dat vind ik te zwaar voor de dieren. Het is ook beter om met een drinkfles of herbruikbare boterhamdoos naar school te komen. Vandaag had ik speciaal een duurzame lunch mee naar school, lokaal fruit en vers brood van de bakker belegd met kaas. Op het einde van de week krijgt de meest duurzame klas een prijs. Ik denk wel dat mijn klas die kan winnen, een paar andere leerlingen en ik zijn heel gemotiveerd. Toch merk ik ook dat andere leerlingen minder zin hebben om zich in te zetten."

Buiten de acties op school houdt Eleonora ook op andere manieren rekening met het milieu: "Ik neem bijna altijd de fiets of de bus wanneer ik ergens naartoe ga. Soms word ik opgehaald met de auto, maar dat gebeurt niet vaak. Ik probeer daar wel echt op te letten. Ik vind dat iedereen aandacht moet hebben voor het klimaat."

WERNER ROMMERS EN JENS VANCAENEGHEM

Directeurs van lagere en middelbare scholen kregen van voormalig onderwijsminister Ben Weyts (N-VA) een enveloppe om gespecialiseerde leerkrachten beter te betalen. Deze 'leraars-specialisten', die hun titel bijvoorbeeld door hun jarenlange ervaring verdienen of door extra opleidingen die ze volgden, konden toch 8 procent meer loon krijgen. Maar uit cijfers die Vlaams Parlementslid Kim Buyst (Groen) bij huidig onderwijsminister Zuhal Demir (N-VA) opvroeg, blijkt dat schooldirecteuren er amper gebruik van maken.

Weyts voorzorg in 2023 bijna 11 miljoen euro om leraar-specialisten loonopslag te geven. Er is echter maar 400.000 euro van dat budget gebruikt. In 2024 steeg het budget hiervoor naar 33 miljoen euro, maar ook dat was er in de praktijk maar anderhalf miljoen euro nodig.

Systeem herbekeken

Het idee van Weyts bleef in de praktijk de zoveelste losse flodder van N-VA op onderwijs", aldus Buyst. In amper 129 basisscholen kreeg een leraar het mandaat van leraar-specialist opgespeld. Er zijn bijna 2.800 basisscholen. En ook van de bijna 1.150 middelbare scholen bevestigden er maar 113 één of meerdere leraar-specialisten. "Wij waren van meet af aan bijzonder kritisch voor dit systeem", zegt Nancy Libert van

ACOD Onderwijs. "Zowel wij vakbonden, maar ook de onderwijsverstrekkers, vreesden voor ruzie in de leraarskamer, frictie tussen leraars onderling. Want gelet op de vele noden en tekorten in het onderwijs vandaag doet zowat elke leraar meer dan wat nodig is. Waardoor een directeur voor een onmogelijke opdracht staat: waarom de ene leraar dan wel zo'n opslag als leraar-specialist geven, en anderen niet? Vandaar dat vele directeurs zich niet aan het systeem durven wagen, uit vrees voor aanhoudende en oplopende discussies binnen hun schoolteam."

Daar bleek trouwens ook uit een

"Onze leerkrachten verdienen meer dan ingeschakeld te worden in een proeftuin van losse ideeën"

KIM BUYST
VLAAMS PARLEMENTSLID (GROEN)

bevraging van deze krant bij schooldirecteuren: 88 procent van de ondervraagde directeuren vond een loonbonus voor ervaren leerkrachten een slecht idee.

Het kabinet van huidig onderwijsminister Zuhal Demir zegt in een reactie dat "op basis van de eerste monitoring en de tegenwoordige ligging, het statuut van leraar-specialist zal worden herbekeken. Gelet ook op de signalen uit het onderwijsveld die vragen die het systeem uitdooft." Nog volgens het kabinet "zullen de middelen die voorzien zijn voor de leraar-specialist, en die niet worden benut, op korte termijn worden ingezet voor een versterking van het lerarenbeleid en voor een moderner personeelsbeleid."

Als het statuut van leraar-specialist verdwijnt, is het de tweede keer dat Demir een maatregel van haar partijgenoot Ben Weyts afserveert. Eerder zette zij immers ook al vragen bij de Digisprong van Weyts, zijn plan om elke leerling van een laptop te voorzien, waarvoor vele honderden miljoenen nodig zijn.

Kim Buyst beklemtoont dat zo'n moderner personeelsbeleid in het onderwijs "veel meer geraken dan enkele geïsoleerde maatregelen". "Denk ook aan de forse communicatie over de detacheringen. Er is nu dringende nood aan een overkoepelende aanpak die de job van leraar opnieuw aantrekkelijk maakt. Ons onderwijs verdient meer dan ingeschakeld te worden in een proeftuin van losse ideeën."

Weyts voerde de bonus in om het lerarenbeleid aan te pakken, maar dat had weinig succes.